EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 16.3.2011
COM(2011) 126 konč.

2011/0059 (CNS)

Predlog

**UREDBA SVETA**

**o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema**

{COM(2011) 125 konč.}
{COM(2011) 127 konč.}
{SEC(2011) 327 konč.}
{SEC(2011) 328 konč.}

# OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

## 1. OZADJE PREDLOGA

### 1.1. Splošno ozadje

Člen 67(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije določa, da Unija vzpostavi območje svobode, varnosti in pravice ob spoštovanju temeljnih pravic in različnih pravnih sistemov. Odstavek 4 navedenega člena določa, da Unija olajšuje dostop do sodnega varstva, zlasti z načelom vzajemnega priznavanja sodnih in izvensodnih odločb v civilnih zadevah. V členu 81 Pogodbe so izrecno navedeni ukrepi, katerih cilj je zagotoviti „vzajemno priznavanje in izvrševanje sodnih odločb in odločb v izvensodnih zadevah med državami članicami“ ter „združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti“. Na tej podlagi so bili že sprejeti številni pravni akti, na primer Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredba (ES) št. 1347/2000, vendar premoženjska razmerja med zakoncema ne spadajo na njihovo področje uporabe.

Sprejetje evropskega pravnega akta na področju premoženjskih razmerij med zakoncema je že bilo na seznamu prednostnih nalog Dunajskega akcijskega načrta iz leta 1998. Program vzajemnega priznavanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah[1], ki ga je Svet sprejel 30. novembra 2000, predvideva pripravo pravnega akta o sodni pristojnosti, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema ter delitvi skupnega premoženja po ločitvi neporočenih parov. V Haaškem programu[2], ki ga je Evropski svet sprejel 4. in 5. novembra 2004 in v katerem je kot prva prednostna naloga določeno izvajanje programa vzajemnega priznavanja iz leta 2000, je Komisija pozvana, da predloži zeleno knjigo o „navzkrižju zakonov, ki zadevajo ureditve zakonske lastnine, vključno z vprašanjem pristojnosti in vzajemnim priznavanjem“, poudarjena pa je tudi potreba po tem, da se do leta 2011 sprejme pravni akt na tem področju.

V stockholmskem programu, ki ga je Evropski svet sprejel 11. decembra 2009, je navedeno tudi, da je treba vzajemno priznavanje razširiti na področje premoženjskih razmerij med zakoncema in delitev premoženja po ločitvi para.

V Poročilu o državljanstvu EU iz leta 2010: Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU[3], sprejetem 27. oktobra 2010, je Komisija ugotovila, da so negotovosti v zvezi z lastninskimi pravicami mednarodnih parov ena od glavnih ovir, s katerimi se državljani EU srečujejo v vsakodnevnem življenju pri uveljavljanju pravic, ki jim jih podeljuje EU prek državnih meja. Da bi to odpravila, je napovedala, da bo v letu 2011 sprejela predlog zakonodajnega akta, s pomočjo katerega bodo mednarodni pari (poročeni ali registrirani partnerji) bolje seznanjeni s tem, katera sodišča so pristojna in katera zakonodaja se uporablja za njihove lastninske pravice.

---

1 UL C 12, 15.1.2001, str. 1.
2 UL C 53, 3.3.2005, str. 1.
3 COM(2010) 603.

## 1.2. Razlogi za predlog in njegovi cilji

Zaradi večje mobilnosti oseb znotraj prostora brez notranjih meja sta se močno povečala število zvez med državljani različnih držav članic in prisotnost takih parov v državah članicah, kjer nimajo državljanstva, to pa je pogosto povezano s pridobitvijo premoženja na ozemlju več držav Unije. Študija, ki jo je leta 2003 izvedel Consortium ASSER-UCL[4], je pokazala, kako obsežen je pojav mednarodnih parov v Uniji, ter poudarila praktične in pravne težave, s katerimi se soočajo tako pri vsakodnevnem upravljanju svojega premoženja kot tudi ob ločitvi ali smrti enega od partnerjev. Te težave pogosto izhajajo iz velikega neskladja pravil, ki se uporabljajo, tako na področju materialnega prava kot tudi mednarodnega zasebnega prava, ki urejata področje premoženjskopravnih posledic zakonske zveze.

Zaradi posebnih lastnosti zakonske zveze in registrirane partnerske skupnosti ter različnih pravnih posledic teh oblik partnerstva je Komisija predstavila dva predloga uredbe: eden obravnava pristojnost, pravo, ki se uporablja, ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, drugi pa pristojnost, pravo, ki se uporablja, ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti.

Namen tega predloga je zlasti vzpostaviti jasen pravni okvir v Evropski uniji za določanje sodne pristojnosti in prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ter zagotoviti lažji pretok sodnih odločb in pravnih aktov med državami članicami.

## 2. REZULTAT POSVETOVANJ – OCENA UČINKA

Pred pripravo tega predloga so potekala obsežna posvetovanja z državami članicami, drugimi institucijami in javnostjo. Na podlagi študije iz leta 2003 je Komisija 17. julija 2006 objavila zeleno knjigo o navzkrižju zakonov na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ki obravnava zlasti vprašanje sodne pristojnosti in vzajemnega priznavanja[5], s katero se je pričelo obsežno posvetovanje na tem področju. Komisija je za pripravo predloga imenovala skupino strokovnjakov, PRM/III. Skupino so sestavljali predstavniki različnih zadevnih poklicev iz različnih evropskih pravnih tradicij, sestala pa se je petkrat v obdobju med letoma 2008 in 2010. Komisija je 28. septembra 2009 organizirala tudi javno obravnavo, kjer se je med izmenjavo mnenj približno stotih udeležencev potrdila potreba po pravnem aktu Unije na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ki bi urejal predvsem pristojnosti, pravo, ki se uporablja, ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb. 23. marca 2010 je bilo organizirano tudi srečanje z nacionalnimi strokovnjaki za obravnavo glavnih usmeritev predloga v pripravi.

Komisija je izvedla tudi skupno oceno učinka za predloga uredb o premoženjskih razmerjih med zakoncema oziroma premoženjskopravnih posledicah registriranih partnerskih skupnosti. Ta je priložena k predlogu.

---

[4] Študija o premoženjskih razmerjih med zakoncema in o premoženju neporočenih parov v mednarodnem zasebnem pravu in notranjem pravu držav članic Unije, Consortium ASSER-UCL, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

[5] COM(2006) 400.

## 3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

### 3.1. Pravna podlaga

Pravna podlaga tega predloga je člen 81(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki daje Svetu pristojnost, da po posvetovanju z Evropskim parlamentom sprejme ukrepe v zvezi z družinskim pravom s čezmejnimi posledicami.

Premoženjska razmerja med zakoncema izhajajo iz družinskih razmerij med zadevnima posameznikoma. Čeprav premoženjska razmerja med zakoncema zadevajo premoženjska razmerja med zakoncema ali in premoženjska razmerja s tretjimi osebami, so tako močno povezana z zakonsko zvezo, da jih mora urejati družinsko pravo. Ta razmerja obstajajo le v primeru zakonske zveze in prenehajo obstajati ob njenem razpadu (zaradi smrti enega od zakoncev, razveze ali prenehanja življenjske skupnosti para).

Cilj predloga je vzpostaviti celovit sklop pravil na področju mednarodnega zasebnega prava, ki se bodo uporabljala za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema. Predlog torej zadeva sodno pristojnost, pravo, ki se uporablja, ter priznavanje in izvrševanje sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema. Pravila iz predloga veljajo samo v mednarodnih primerih.

### 3.2. Načelo subsidiarnosti

Cilji predloga se lahko dosežejo samo, če se sprejmejo skupna pravila na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ki morajo biti enaka, da se državljanom zagotovita pravna varnost in predvidljivost. Enostranski ukrep držav članic bi bil torej v nasprotju s tem ciljem. Ne tem področju obstajata dve mednarodni konvenciji v okviru Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu, in sicer Haaška konvencija o koliziji zakonov v zvezi z učinki zakonske zveze na pravice in dolžnosti zakoncev v osebnem razmerju v zvezi z njunim premoženjem z dne 17. julija 1905 ter konvencija o pravu, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema z dne 14. marca 1978, vendar so ju ratificirale samo tri države članice in ne ponujata ustrezne rešitve glede na obseg problemov, ki jih obravnava ta predlog, kar je razvidno iz ocene učinka in javnega posvetovanja. Glede na naravo in obseg težav, s katerimi se srečujejo državljani, se lahko cilji dosežejo samo na ravni Unije.

### 3.3. Načelo sorazmernosti

Predlog je skladen z načelom sorazmernosti, saj je strogo omejen na okvire, ki so potrebni za doseganje njegovih ciljev. Ne usklajuje prava na področju premoženjskih razmerij med zakoncema v državah članicah. Prav tako ne vpliva na davčna pravila držav članic, ki se uporabljajo pri delitvi skupnega premoženja zakoncev. Predlog ne bo povzročil nobenih finančnih ali upravnih obremenitev za državljane, za zadevne nacionalne organe pa le zelo majhno dodatno obremenitev.

### 3.4. Učinek na temeljne pravice

V skladu s strategijo Unije za učinkovito izvajanje Listine o temeljnih pravicah v Evropski uniji[6] je Komisija preverila, da predlog spoštuje pravice iz Listine.

---

[6] Sporočilo Komisije – COM(2010) 573 z dne 19. oktobra 2010.

Ne vpliva na pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ali pravico skleniti zakonsko zvezo in ustvariti družino v skladu z nacionalnimi zakoni, kot ju določata člena 7 in 9 Listine.

Lastninska pravica iz člena 17 Listine se okrepi. Predvidljivost prava, ki se uporablja za celotno premoženje parov, zakoncema omogoča, da bolje uveljavita svojo lastninsko pravico.

Komisija je tudi preverila, ali se upošteva člen 21, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo.

Predlagane določbe izboljšujejo dostop do sodnega varstva v Uniji za državljane in zlasti za poročene pare. Prav tako omogočajo lažje izvajanje člena 47 Listine o temeljnih pravicah, ki zagotavlja pravico do učinkovitega pravnega sredstva in do nepristranskega sojenja. Z objektivnimi merili za določitev pristojnega sodišča se odpravijo vzporedni postopki in prenagljena izbira najugodnejšega pravnega reda najbolj aktivne stranke.

### 3.5. Izbira pravnega akta

Potreba po pravni varnosti in predvidljivosti zahteva jasna in enotna pravila ter nalaga obliko uredbe. Predlagana pravila o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, in pretoku sodnih odločb so podrobna in natančna ter ne zahtevajo prenosa v nacionalno zakonodajo. Cilja varnosti in predvidljivosti bi bila ogrožena, če bi imele države članice diskrecijsko pravico pri izvajanju pravil.

## 4. PRORAČUNSKE POSLEDICE, POENOSTAVITEV IN USKLAJENOST Z DRUGIMI POLITIKAMI UNIJE

### 4.1. Proračunske posledice

Predlog ne bo vplival na proračun Unije.

### 4.2. Poenostavitev

Z uskladitvijo pravil o pristojnosti se bodo postopki močno poenostavili, saj bo mogoče na podlagi skupnih pravil določiti sodišče, pristojno za obravnavo zadeve s področja premoženjskih razmerij med zakoncema. Razširitev pristojnosti sodišč, ki se ukvarjajo z razvezami, prenehanjem življenjske skupnosti, razveljavitvijo zakonske zveze in dedovanjem z uporabo obstoječih ali prihodnjih pravnih aktov Unije na ustrezne postopke na področju ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema bi omogočila, da bi vse vidike položaja državljanov obravnavalo isto sodišče.

Z uskladitvijo kolizijskih pravil se bodo postopki močno poenostavili, saj bodo lahko državljani ugotovili, katero pravo se uporablja, na podlagi enotnega sklopa pravil, ki bodo nadomestila obstoječa nacionalna kolizijska pravila držav članic.

Predlagana pravila za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb bodo olajšala njihov pretok med državami članicami.

### 4.3. Usklajenost z drugimi politikami Unije

Ta predlog spada v okvir prizadevanj Komisije za odpravo ovir, s katerimi se srečujejo državljani Unije pri uveljavljanju pravic, ki jim jih podeljuje EU v vsakdanjem življenju, kot jih določa zgoraj navedeno Poročilo o državljanstvu Unije iz leta 2010.

## 5. RAZLAGA ČLENOV

### 5.1. Poglavje I: Področje uporabe in opredelitev pojmov

*Člen 1*

Pojem premoženjskih razmerij med zakoncema je treba razlagati neodvisno, vključuje pa tako vidike vsakodnevnega upravljanja premoženja zakoncev kot tudi vidike delitve tega premoženja ob njuni ločitvi ali smrti enega od njiju.

Za določitev področij, na katera se bo nanašal prihodnji pravni akt, se zdi primerno pripraviti izčrpen seznam zadev, ki jih ta uredba ne ureja. Zato so zadeve, ki jih že urejajo obstoječe uredbe Unije, na primer preživninske zadeve[7], zlasti med zakoncema, in vprašanja v zvezi z veljavnostjo in učinki daril[8], izvzete s področja uporabe uredbe. S področja uporabe uredbe so izvzeta tudi vprašanja, ki jih ureja dedno pravo.

Ta uredba ne vpliva na naravo stvarnih pravic na premoženju, opredelitev premoženja in pravic ter določitev prednostnih pravic imetnika takih pravic.

Javna objava pravic premoženja, zlasti vpis lastninskih pravic v zemljiško knjigo in učinki tega vpisa ali nevpisa so prav tako izključeni s področja uporabe te uredbe.

*Člen 2*

Zaradi skladnosti in da se omogoči njihovo lažje razumevanje in izvajanje, so nekatere opredelitve pojmov iz te uredbe enake opredelitvam iz drugih pravnih aktov Unije, ki se trenutno uporabljajo ali o njih potekajo pogajanja.

Poleg tega je predlagana opredelitev pojma „sodišče“ sestavljena na tak način, da vključuje organe in osebe, ki jih je za opravljanje funkcije pooblastilo ali določilo sodišče, ter dopušča, da imajo pravni akti teh organov enako pravno moč kot sodne odločbe, kar zadeva njihovo priznavanje in izvrševanje v drugi državi članici.

### 5.2. Poglavje II: Pristojnost

Sodni postopki s področja premoženjskih razmerij med zakoncema se pogosto nanašajo na delitev skupnega premoženja po razpadu zakonske zveze zaradi smrti enega od partnerjev ali razveze zakoncev.

Namen te uredbe je predvsem omogočiti državljanom, da različne povezane postopke vodijo sodišča iste države članice. Zato uredba zagotavlja skladnost pravil za določanje pristojnosti sodišč, ki se ukvarjajo s premoženjskimi vidiki zakonskih zvez, in pravil, ki se že uporabljajo ali se načrtujejo v drugih evropskih pravnih aktih.

*Člen 3*

Da se zagotovi, da lahko v primeru smrti enega od zakoncev sodišče, pred katerim se je začel zapuščinski postopek po pokojnem zakoncu, obravnava tudi delitev skupnega premoženja

---

[7] Ureja jih Uredba (ES) št. 4/2009 (UL L 7, 10.1.2009, str. 1).

[8] Ureja jih Uredba (ES) št. 593/2008 (UL L 177, 4.7.2008, str. 6).

zakoncev, ta člen določa, da se pristojnost sodišča, ki obravnava zapuščinske zadeve in oporoke, na podlagi pravil, določenih v predlogu uredbe v zvezi s pristojnostjo, pravom, ki se uporablja, ter priznavanjem in izvrševanjem sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah in uvedbo evropskega potrdila o dedovanju, razširi na delitev skupnega premoženja zakoncev v primeru zapuščinskega postopka ali oporoke.

*Člen 4*

Podobno se lahko pristojnost sodišča, pristojnega za razvezo ali razveljavitev zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti v skladu z Uredbo (ES) št. 2201/2003, razširi na delitev skupnega premoženja zakoncev, ki je posledica prenehanja življenjske skupnosti, in druga vprašanja s področja premoženjskih razmerij med zakoncema, ki izhajajo iz tega postopka, če se zakonca strinjata s tem.

*Člen 5*

Ta člen določa tudi lastna pravila glede pristojnosti, ki se uporabljajo neodvisno od zapuščinskih postopkov ali ločitve para (na primer, če se na pobudo zakoncev spremenijo premoženjska razmerja med njima). S seznamom naveznih okoliščin, naštetih po pomembnosti, je mogoče določiti državo članico, katere sodišča so pristojna za obravnavo teh postopkov s področja premoženjskih razmerij med zakoncema.

Predlagana merila so predvsem običajno skupno prebivališče zakoncev, zadnje običajno skupno prebivališče, če eden od zakoncev še vedno prebiva tam, ali običajno bivališče toženca; ta merila se pogosto uporabljajo in pogosto sovpadajo s krajem, kjer se nahaja premoženje zakoncev.

*Člen 6*

Če na podlagi predhodnih členov ni mogoče določiti pristojne države članice, je mogoče na podlagi tega člena določiti subsidiarno pristojno državo članico. To pravilo zakoncema in zainteresiranim tretjim osebam zagotavlja dostop do sodnega varstva, če se premoženje enega ali obeh zakoncev nahaja na ozemlju te države članice ali če imata zakonca državljanstvo te države članice.

### 5.3. Poglavje III: Pravo, ki se uporablja

*Člen 15*

V uredbi se predlaga enotna ureditev: za premoženje zakoncev se uporablja eno samo pravo, in sicer pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima.

Kar zadeva premoženje parov, igrajo pomembno vlogo nepremičnine, in ena od možnosti je, da se uporablja pravo države, kjer te nepremičnine so (*lex rei sitae*), kar bi imelo za posledico določeno „razkosanje“ prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema. Ta možnost pa bi povzročala težave, zlasti ob delitvi skupnega premoženja zakoncev, saj bi vodila do neželenega razbitja enotnosti ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema (za obveznosti bi še vedno veljala enotna ureditev) in uporabe različnih zakonov za različne vrste premoženja, ki spadajo pod njuno skupno premoženje. Uredba tudi določa, da se pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, uporablja za celotno premoženje zakoncev, premično ali nepremično, ne glede na to, kje se nahaja, in ne glede na to, ali to pravo izbereta zakonca ali se ob odsotnosti njune izbire določi na podlagi drugih določb.

*Člen 16*

Med posvetovanji se je izoblikovalo splošno soglasje, da se stranema dovoli določena stopnja svobode pri izbiri prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima. Ta možnost, da zakonca sama izbereta pravo, ki se uporablja, mora biti zakonsko urejena, da se prepreči izbira prava, ki nima veliko skupnega z dejanskim položajem ali spremembo položaja zakoncev. Izbere se lahko pravo države, v kateri ima eden od zakoncev ali bodočih zakoncev običajno bivališče, ali katere državljan je.

*Člen 17*

V večini držav članic zakonca ponavadi izrecno ne izbereta zakona, ki se uporablja za urejanje njunih premoženjskih razmerij, zato je pomembno, da se za vse države članice določijo skupna pravila za določitev prava v takih okoliščinah. Določil bi se seznam objektivnih naveznih okoliščin, naštetih po pomembnosti, na podlagi katerega bi bilo možno določiti pravo, ki naj se uporabi, to pa bi zagotovilo predvidljivost tako za zakonca kot tudi za tretje osebe. Ta merila usklajujejo življenje para, zlasti določitev njunega prvega običajnega skupnega prebivališče, in potrebo po enostavni določitvi prava, ki naj se uporablja za urejanje njunih premoženjskih razmerij.

*Člen 18*

Poleg možnosti, da zakonca ob poroki sama izbereta pravo, ki se uporablja (člen 16), ta člen dopušča tudi izbiro prava pozneje, v času trajanja zakona. Prav tako se lahko zakonca, ki sta ob poroki izbrala pravo, ki naj se uporablja, pozneje odločita, da bosta namesto tega izbrala drugo pravo.

Možna je samo prostovoljna sprememba prava. V skladu z uredbo avtomatična sprememba prava, ki se uporablja, ni mogoča, in strani morata izrecno privoliti v tako spremembo oziroma navesti, da sta bili obveščeni o njen, tako da se izogne kakršni koli pravni negotovosti.

Da bi se izognili nezaželenim učinkom spremembe prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij, za zakonca, ima lahko ta sprememba učinek samo za prihodnost, razen če se zakonca izrecno odločita, da ji podelita retroaktivni učinek.

Zagotovljeno je tudi varstvo pravic tretjih oseb v primeru spremembe premoženjskih razmerij med zakoncema, ki bi škodile njihovim interesom; uredba določa, da so učinki spremembe premoženjskih razmerij med zakoncema omejeni na stranki in ne vplivajo na pravice tretjih oseb.

*Člena 19 in 20*

Ta člena določata pravila o formalnih zahtevah za izbiro prava, ki se uporablja, ter o obliki pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerji med zakoncema. Njihov namen je prav tako prispevati k varstvu ranljivih skupin prebivalstva; v poročenem paru je to pogosto žena.

*Člen 22*

Da se upoštevajo nacionalna pravila, zlasti pravila za zaščito družinskega prebivališča, ta določba državam članicam dopušča, da zavrnejo uporabo prava druge države v korist svojega prava. Da se tako zagotovi zaščita družinskega prebivališča, lahko država članica, na ozemlju katere se to prebivališče nahaja, naloži svoja lastna pravila za zaščito družinskega prebivališča. Izjemoma lahko ta država za osebo, ki živi na njenem ozemlju, da prednost uporabi svojega prava pred določbami

prava, ki se uporablja sicer ali določbami iz pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, ki jo je ta oseba sklenila v drugi državi članici.

### 5.4. Poglavje IV: Priznavanje, izvršljivost in izvrševanje

Predlog uredbe določa prost pretok sodnih odločb, javnih listin in sodnih poravnav na področju premoženjskih razmerij med zakoncema. Tako ustvarja vzajemno priznavanje na podlagi vzajemnega zaupanja, ki izhaja iz integracije držav članic v Evropski uniji.

Ta prosti pretok se uresničuje z enotnim postopkom za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, javnih listin in sodnih poravnav iz drugih držav članic. Ta postopek nadomešča nacionalne postopke, ki se trenutno uporabljajo v različnih državah članicah. Razlogi za nepriznavanje ali zavrnitev izvrševanja so prav tako usklajeni na evropski ravni in omejeni na najmanjši obseg. Nadomeščajo različne razloge na nacionalni ravni, ki so pogosto obsežnejši.

*Sodne odločbe*

Predlagana pravila za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb so usklajena s pravili, predlaganimi za dedovanje. Tako se sklicujejo na obstoječe postopke eksekvature v civilnih in gospodarskih zadevah. Zato se vse sodne odločbe ene od držav članic priznajo v drugih državah članicah brez posebnega postopka. Da se zagotovi izvršitev, mora vlagatelj v državi članici, kjer se sodna odločba izvršuje, pričeti enotni postopek, ki vodi do razglasitve izvršljivosti. Postopek je enostranski in v začetni fazi omejen na preverjanje dokumentov. Šele v poznejši fazi, če se toženec ne strinja, sodnik prouči možne razloge za zavrnitev. Ti razlogi zagotavljajo ustrezno varstvo pravic toženca.

Ta pravila pomenijo v primerjavi s sedanjim stanjem velik korak naprej na tem področju. Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb sedaj ureja nacionalno pravo držav članic ali dvostranski sporazumi med nekaterimi državami članicami. Postopki se razlikujejo glede na vpletene države članice, prav tako pa tudi dokumenti, potrebni za razglasitev izvršljivosti, in razlogi, na podlagi katerih se sodne odločne drugih držav članic zavrnejo.

Kot je obrazloženo zgoraj, ta uredba predstavlja prvi sprejeti ukrep na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, zadeva pa družinsko pravo (glej točko 3.1). V tem posebnem kontekstu velja za prosti pretok sodnih odločb postopek eksekvature, kot je določen v trenutno veljavni uredbi Bruselj I[9].

Kljub temu se lahko na poznejši stopnji, tako kot na drugih področjih, predvidi odpravo vmesnih postopkov (eksekvatura), in sicer po oceni pravil iz te uredbe in vzpostavitvi pravosodnega sodelovanja na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in povezanih področjih, zlasti v povezavi z uredbo Bruselj II a[10].

Pravni akti, ki jih pripravijo organi, ki jih je za opravljanje funkcije pooblastilo ali določilo sodišče, v skladu z opredelitvijo sodišča iz člena 2 te uredbe, imajo enako pravno moč kot sodne odločbe, zato se za njih uporabljajo določbe glede priznavanja in izvrševanja iz tega poglavja.

---

[9] UL L 12, 16.1.2001, str. 1.

[10] Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L 338, 23.12.2003).

*Javne listine*

Glede na praktični pomen javnih listin na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in da se zagotovi skladnost te uredbe z drugimi akti Unije, mora ta uredba zagotoviti njihovo priznavanje, da se omogoči njihov prost pretok.

Priznanje javnih listin pomeni, da imajo te enako dokazno moč kot v državi izvora, kar zadeva njihovo vsebino in dejstva, ki jih vsebujejo, ter da se domnevata njihova verodostojnost in izvršljivost.

### 5.5. Poglavje V: Posledice za tretje osebe

Te določbe so oblikovane tako, da usklajujejo pravno varnost zakoncev in varstvo tretjih oseb v zvezi z uporabo pravila, ki ga te niso mogle poznati ali predvideti. Država članica lahko tako pri pravnih aktih med zakoncema in tretjo osebo s prebivališčem na njenem ozemlju določi, da se zakonca ne moreta sklicevati na pravila o premoženjskih razmerjih, razen če so bila ta tam javno objavljena ali jih je tretja oseba poznala oziroma bi jih morala poznati.

2011/0059 (CNS)

Predlog

**UREDBA SVETA**

**o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, ter priznavanju in izvrševanju sodnih odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 81(3) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta[11],

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[12],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[13],

po posebnem zakonodajnem postopku,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropska unija je za svoj cilj določila ohranjanje in razvoj območja svobode, varnosti in pravice, v katerem je zagotovljen prost pretok oseb. Za postopno vzpostavitev takega območja mora Unija sprejeti ukrepe na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami.

(2) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju 15. in 16. oktobra 1999 potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje tega načela.

(3) Svet je 30. novembra 2000 sprejel osnutek programa ukrepov za izvajanje načela vzajemnega priznavanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah[14]. Program opisuje ukrepe za usklajevanje kolizijskih pravil, ki naj bi olajšali vzajemno priznavanje sodnih odločb. V programu je predvidena priprava enega ali več pravnih aktov o vzajemnem priznavanju na področju premoženjskih razmerij med zakoncema in premoženjskopravnih posledic ločitev neporočenih parov.

---

11 UL C , , str. .
12 UL C , , str. .
13 UL C , , str. .
14 UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

(4) Evropski svet, ki se je sestal 4. in 5. novembra 2004 v Bruslju, je sprejel nov program z naslovom „Haaški program: krepitev svobode, varnosti in pravice v Evropski uniji“[15]. V tem programu je Svet pozval Komisijo, naj pripravi zeleno knjigo o navzkrižju zakonov na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ki obravnava zlasti sodno pristojnost in vzajemno priznavanje. V programu je tudi izpostavljena potreba po sprejetju pravnega akta na tem področju do leta 2011.

(5) Komisija je 17. julija 2006 sprejela zeleno knjigo[16] o navzkrižju zakonov v zvezi z ureditvijo premoženjskih razmerij med zakoncema, ki obravnava zlasti vprašanje sodne pristojnosti in vzajemnega priznavanja. Na podlagi te zelene knjige je potekalo obsežno posvetovanje o težavah, s katerimi se spopadajo pari v Evropi med delitvijo skupnega premoženja in o razpoložljivih pravnih sredstvih.

(6) V stockholmskem programu iz leta 2009, ki določa prednostne naloge na področju pravice, varnosti in svobode od leta 2010 do 2014[17], je navedeno tudi, da bi bilo treba vzajemno priznavanje razširiti na premoženjska razmerja med zakoncema in premoženjskopravne posledice ločitev parov.

(7) Komisija je v „Poročilu o državljanstvu EU iz leta 2010: Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU“[18], sprejetem 27. oktobra 2010, napovedala, da bo sprejela predlog zakonodajnega akta, ki bo omogočil odpravo ovir za prosto gibanje oseb in zlasti rešitev težav parov pri upravljanju njihovega premoženja ali med njegovo delitvijo.

(8) Da se poročenim parom zagotovita pravna varnost v zvezi z njihovim premoženjem in predvidljivost, je treba vsa pravila, ki se uporabljajo za premoženjska razmerja med zakoncema, združiti v en pravni akt.

(9) Ta uredba za dosego zastavljenih ciljev v en sam pravni akt združuje določbe o sodni pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin ter o premoženjskih razmerjih zakoncev do tretjih oseb.

(10) Ta uredba se nanaša na vprašanja, povezana s premoženjskimi razmerji med zakoncema. Ne nanaša se na „zakonsko zvezo“, ki je opredeljena v nacionalnem pravu držav članic.

(11) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vsa civilnopravna vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, tako glede vsakodnevnega upravljanja premoženja zakoncev kot tudi glede delitve njunega premoženja, zlasti ob razvezi ali smrti enega od zakoncev.

(12) Preživninske obveznosti med zakoncema so že opredeljene v Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah[19] in bi jih bilo zato treba izvzeti iz področja uporabe te uredbe. Enako velja za vprašanja v zvezi z veljavnostjo in učinki daril,

---

15 UL C 53, 3.3.2005, str. 1.
16 COM(2006) 400.
17 UL C 115, 4.5.2010, str. 1.
18 COM(2010) 603.
19 UL L 7, 10.1.2009, str. 1.

ki jih obravnava Uredba (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I)[20].

(13) Vprašanja v zvezi z naravo stvarnih pravic, ki so lahko že opredeljene v nacionalnem pravu držav članic, na primer v zvezi z javno objavo teh pravic, bi bilo treba prav tako izvzeti iz področja uporabe te uredbe, kakor so izvzeta tudi s področja uporabe Uredbe (EU) št. .../... *[Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju]*[21]. Tako lahko pristojna sodišča države članice, v kateri se nahaja premoženje enega ali obeh zakoncev, sprejmejo ukrepe na področju stvarnega prava, in sicer zlasti v zvezi z vpisom prenosa tega premoženja v javni register, če to določa zakon zadevne države članice.

(14) Da se upošteva vedno večja mobilnost parov v času trajanja njihove zakonske zveze in zaradi spodbujanja ustreznega sodnega varstva, pravila o pristojnosti iz te uredbe določajo, da vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, vključno z delitvijo skupnega premoženja ob razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, obravnavajo sodišča države članice, ki so v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000[22] pristojna za odločanje v tem postopku za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze.

(15) Podobno bi moralo vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema v primeru smrti enega od zakoncev obravnavati sodišče, ki je pristojno za zapuščinski postopek po tem zakoncu v skladu z uredbo (EU) št. …/… [*Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah in uvedbi evropskega potrdila o dedovanju]*.

(16) Če se vprašanja v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema ne navezujejo niti na postopek razveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze niti na smrt enega od zakoncev, se lahko zakonca odločita, da vprašanja v zvezi s svojimi premoženjskimi razmerji predložita sodiščem države članice, katere pravo sta izbrala kot pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima. V ta namen je potreben dogovor med zakoncema, ki se lahko skleni kadar koli, tudi med samim postopkom.

(17) Ta uredba bo omogočila ohranitev krajevne pristojnosti sodišča države članice za obravnavo vlog, povezanih s premoženjskimi razmerji med zakoncema v primerih, ko ne gre za razvezo ali smrt enega od zakoncev, vsebovati pa mora zlasti določbe *forum necessitatis,* da se preprečijo situacije, ko se pravno varstvo zavrne.

(18) V interesu ustreznega sodnega varstva bi bilo treba preprečiti, da se v državah članicah izdajajo nezdružljive sodne odločbe. V ta namen morajo biti v tej uredbi določena splošna postopkovna pravila po zgledu Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o

---

[20] UL L 177, 4.7.2008, str. 6.
[21] UL L , , str. .
[22] UL L 338, 23.12.2003, str. 1.

pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah[23].

(19) Da se zakoncema omogoči upravljanje njunega premoženja, lahko v skladu s to uredbo izbereta pravo, ki se uporablja za njuno premoženje, ne glede na naravo ali lokacijo premoženja. Izbereta lahko pravo, ki je tesno povezano z njima zaradi njunega prebivališča ali državljanstva. Pravo se lahko izbere kadar koli; ob sklenitvi zakonske zveze, lahko pa tudi med njenim trajanjem.

(20) Uporabljati se mora pravo, ki ga izbereta zakonca za upravljanje premoženjskopravnih posledic svoje zakonske zveze, ali, če zakonca ne izbereta prava, pravo, določeno na podlagi naveznih okoliščin, in sicer tudi, če to ni pravo države članice. Da bi sodiščem zadevne države članice olajšali uporabo zakonodaje druge države članice, lahko Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah, ki je bila ustanovljena z Odločbo Sveta 2001/470/ES z dne 28. maja 2001[24], daje sodiščem informacije glede vsebine tujega prava.

(21) Če ni bilo izbrano pravo, ki se uporablja, ter da se zagotovi predvidljivost in obveznost pravne varnosti, je treba s to uredbo ob upoštevanju življenjskih razmer para in na podlagi lestvice naveznih okoliščin uvesti usklajena kolizijska pravila za določitev prava, ki se uporablja za premoženje zakoncev. Prvo običajno skupno prebivališče zakoncev po sklenitvi zakonske zveze mora predstavljati prvo merilo, pred pravom države, katere državljanstvo imata oba zakonca ob sklenitvi zakonske zveze. Če ne pride v poštev nobeno od teh meril ali če zakonca nimata prvega običajnega skupnega prebivališča (na primer, če imata ob sklenitvi zakonske zveze skupno dvojno državljanstvo), je treba kot tretje merilo uporabiti pravo države, s katero sta oba zakonca najtesneje povezana, in upoštevati vse okoliščine, zlasti kraj sklenitve zakonske zveze, pri čemer je jasno določeno, da je treba upoštevati povezanost zakoncev z državo ob sklenitvi zakonske zveze.

(22) Kadar se pojem državljanstva uporablja za določitev prava, ki se uporablja, bi bilo treba upoštevati, da nekatere države, katerih pravni sistem temelji na običajnem pravu (common law), uporabljajo kot navezno okoliščino pojem prebivališča (domicil) in ne državljanstva.

(23) Da se zagotovi pravna varnost sodnih poravnav in preprečijo kakršne koli spremembe prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ne da bi bila zakonca o tem obveščena, prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, ni mogoče spremeniti, razen če obe strani izrecno privolita. Taka sprememba, za katero se odločita zakonca, ne more imeti retroaktivnih učinkov, razen če zakonca to izrecno določita. Sprememba v nobenem primeru ne sme vplivati na pravice tretjih oseb in na veljavnost prej sprejetih pravnih aktov.

(24) Glede na pomembnost izbire prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, mora uredba vsebovati nekatera jamstva, da se zagotovi, da se zakonca ali bodoča zakonca zavedata posledic svoje izbire. Ta izbira mora potekati tako, kot je za pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij določeno s pravom izbrane države ali pravom države, v kateri je bil pravni akt sestavljen, mora pa biti vsaj pripravljena v pisni obliki ter opremljena z datumom in podpisoma obeh zakoncev. Poleg tega je treba spoštovati

---

[23] UL L 12, 16.1.2001, str. 1.
[24] UL L 174, 27.6.2001, str. 25.

morebitne dodatne formalne zahteve, ki jih določa pravo izbrane države ali pravo države, v kateri je bil pravni akt sestavljen, v zvezi z veljavnostjo, javno objavo ali vpisom takih pogodb v javni register.

(25) V izjemnih okoliščinah mora upoštevanje javnega interesa sodiščem držav članic dati možnost zavrnitve tujega prava, kadar bi bila njegova uporaba v določenem primeru v nasprotju z javnim redom države sodišča, pred katerim poteka postopek. Vendar sodišča ne bi smela imeti možnosti uporabe izjeme za zaščito javnega reda, da bi zavrnila uporabo prava druge države članice ali priznanje ali izvršitev v drugi državi članici izdane sodne odločbe, sestavljene javne listine ali sklenjene sodne poravnave, kadar bi bila ta uporaba izjeme za zaščito javnega reda v nasprotju z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti s členom 21 Listine, ki prepoveduje vsakršno diskriminacijo.

(26) Ker imajo države lahko dva ali več pravnih sistemov ali sklopov pravil v zvezi z zadevami, ki jih ureja ta uredba, bi bilo treba določiti, do kakšnega obsega se določbe te uredbe uporabljajo na različnih ozemeljskih enotah teh držav.

(27) Ker je eden od ciljev te uredbe vzajemno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državah članicah, je treba v njej določiti pravila o priznavanju in izvrševanju sodnih odločb po zgledu Uredbe (ES) št. 44/2001 in jih po potrebi prilagoditi posebnim zahtevam področja, ki ga ureja ta uredba.

(28) Ta uredba bi morala za upoštevanje različnih načinov reševanja vprašanj o premoženjskih razmerjih med zakoncema v državah članicah zagotoviti priznavanje in izvrševanje javnih listin. Vendar se javne listine pri priznavanju ne smejo enačiti s sodnimi odločbami. Priznavanje javnih listin pomeni, da imajo enako dokazno moč glede njihove vsebine in iste učinke kot v državi članici izvora ter da se domneva njihova veljavnost, ki se jo lahko izpodbija.

(29) Čeprav mora pravo, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, urejati pravna razmerja med zakoncema in tretjimi osebami, je treba kljub temu zagotoviti, da se pogoji, pod katerimi se to pravo lahko uveljavlja, določijo s predpisi države članice, v kateri ima zakonec ali tretja oseba običajno prebivališče, da se zagotovi zaščita tretje osebe. Tako lahko predpis te države članice določa, da lahko zadevni zakonec pravo, ki se uporablja za njegova premoženjska razmerja, proti tretji osebi uveljavlja samo pod pogojem, da so bili spoštovani pogoji vpisa v javni register ali javne objave pravic, ki veljajo v tej državi članici, razen če je tretja oseba vedela ali bi morala vedeti, katero pravo se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema.

(30) Zaradi mednarodnih obveznosti, ki so jih prevzele države članice, ta uredba ne bi smela vplivati na mednarodne konvencije, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v trenutku, ko se sprejme ta uredba. Skladnost s splošnimi cilji te uredbe vseeno zahteva, da ima uredba v odnosih med državami članicami prednost pred konvencijami.

(31) Ker države članice ciljev te uredbe, tj. prostega gibanja oseb v Evropski uniji, omogočanja zakoncem, da opredelijo premoženjska razmerja med seboj in s tretjimi osebami v času trajanja zakona in pri delitvi premoženja para, ter večje predvidljivosti in pravne varnosti, ne morejo zadovoljivo doseči in se torej zaradi razsežnosti in učinkov te uredbe lažje dosežejo na ravni Evropske unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. Skladno z načelom sorazmernosti iz

navedenega člena ta uredba ne presega okvirov, ki so potrebni za doseganje navedenih ciljev.

(32) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti s členi 7, 9, 17, 21 in 47 Listine v zvezi s spoštovanjem zasebnega in družinskega življenja, pravico sklepanja zakonske zveze in pravico ustvarjanja družine v skladu z nacionalnimi zakoni, lastninsko pravico, prepovedjo vsakršne diskriminacije oziroma pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem. Sodišča držav članic morajo uporabljati to uredbo ob upoštevanju teh pravic in načel.

(33) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, [sta Združeno kraljestvo in Irska predložila uradno obvestilo, da želita sodelovati pri sprejetju in uporabi te uredbe] / [Združeno kraljestvo in Irska brez poseganja v člen 4 navedenega protokola ne sodelujeta pri sprejetju te uredbe in ta uredba zanju ni zavezujoča niti se v njiju ne uporablja].

(34) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o delovanju Evropske unije, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zanjo zato ni zavezujoča niti se zanjo ne uporablja –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

# Poglavje I

# Področje uporabe in opredelitev pojmov

*Člen 1*
**Področje uporabe**

1. Ta uredba se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema.

   Ne uporablja se zlasti v davčnih, carinskih ali upravnih zadevah.

2. V tej uredbi pomeni izraz „država članica“ vse države članice razen Danske [Združenega kraljestva in Irske].

3. Ta uredba se ne uporablja za:

   (a) pravno, poslovno in opravilno sposobnost zakoncev,

   (b) preživninske obveznosti,

   (c) darila med zakoncema,

   (d) dedne pravice preživelega zakonca,

   (e) družbe, ki jih ustanovita zakonca,

(f) naravo stvarnih pravic na premoženju in javno objavo teh pravic.

*Člen 2*
**Opredelitev pojmov**

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) „premoženjska razmerja med zakoncema“: vsa pravila v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema in premoženjskimi razmerji zakoncev do tretjih oseb;

(b) „pogodba o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema“: pravni posel, s katerim zakonca opredelita premoženjska razmerja med seboj in premoženjska razmerja do tretjih oseb;

(c) „javna listina“: listina, ki je bila uradno sestavljena ali overjena kot javna listina v državi članici izvora in katere pristnost:

i) se nanaša na podpis in vsebino javne listine;

ii) je bila potrjena s strani javnega organa ali drugega organa, pooblaščenega za to;

(d) „sodna odločba“: vsaka sodna odločba v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je sodna odločba poimenovana, na primer sklep, sodba, odredba ali sklep o izvršbi, pa tudi sklep sodnega uradnika o odmeri stroškov sodnega postopka;

(e) „država članica izvora“: država članica, v kateri je bila izdana sodna odločba, sklenjena pogodba o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, sestavljena javna listina, sklenjena sodna poravnava ali izdan pravni akt o delitvi skupnega premoženja ali kakršen koli drug pravni akt, ki ga izda ali potrdi sodni organ ali organ, ki ga v ta namen pooblasti ali določi sodišče;

(f) „država članica, v kateri se zahteva priznanje/izvršitev“: država članica, v kateri se zahteva priznanje oziroma izvršitev sodne odločbe, pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, sestavljene javne listine, sklenjene sodne poravnave ali izdanega pravnega akta o delitvi skupnega premoženja ali kakršnega koli drugega pravnega akta, ki ga izda ali potrdi sodni organ ali organ, ki ga v ta namen pooblasti ali določi sodišče;

(g) „sodišče“: vsak pristojni sodni organ držav članic, ki opravlja sodno funkcijo na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ter vsak drug nesodni organ ali oseba, ki jo je sodni organ držav članic pooblastil ali določil za opravljanje funkcij, ki spadajo v pristojnost sodišča, kot je določena s to uredbo;

(h) „sodna poravnava“: poravnava na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, ki jo je potrdilo sodišče ali je bila sklenjena med postopkom pred sodiščem.

# Poglavje II

# Pristojnost

*Člen 3*

**Pristojnost v primeru smrti enega od zakoncev**

Sodišče države članice, pred katerim se začne zapuščinski postopek po smrti enega od zakoncev na podlagi uredbe (ES) … *[Parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb in javnih listin v zapuščinskih zadevah in uvedbi evropskega potrdila o dedovanju]*, je prav tako pristojno za odločanje o vprašanjih glede premoženjskih razmerij med zakoncema, ki izhajajo iz teh postopkov.

*Člen 4*

**Pristojnost v primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze**

Sodišče države članice, na katerem se v skladu z Uredbo (ES) št. 2201/2003 vloži zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, je prav tako pristojno za odločanje o vprašanjih premoženjskih razmerij med zakoncema v zvezi s tem zahtevkom, če se zakonca tako dogovorita.

Ta dogovor se lahko sklene kadar koli, tudi med postopkom. Če se sklene pred začetkom postopka, mora biti sklenjen v pisni obliki ter opremljen z datumom in podpisoma obeh strani.

Če ni dogovora med zakoncema, se pristojnost določi v skladu s členom 5 in nadaljnjimi členi.

*Člen 5*

**Pristojnost v drugih primerih**

1. V primerih, ki jih ne določata člena 3 in 4, so za postopke na področju premoženjskih razmerij med zakoncema pristojna sodišča države članice:

   a) kjer je običajno skupno prebivališče zakoncev, ali, če tega ni,

   b) kjer je zadnje običajno skupno prebivališče zakoncev, če eden od njiju še vedno prebiva tam, ali, če tega ni,

   c) kjer je običajno prebivališče toženca, ali, če tega ni,

   d) katere državljanstvo imata zakonca ali, v primeru Združenega kraljestva in Irske, države članice, kjer je njuno skupno prebivališče („domicil“).

2. Strani se lahko tudi dogovorita, da so sodišča države članice, katerih pravo sta v skladu s členoma 16 in 18 izbrali kot pravo, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij

med njima, pristojna za odločanje o vprašanjih na področju premoženjskih razmerij med njima.

Ta dogovor se lahko sklene kadar koli, tudi med postopkom. Če se sklene pred začetkom postopka, mora biti sklenjen v pisni obliki ter opremljen z datumom in podpisoma obeh strani.

*Člen 6*
**Subsidiarna pristojnost**

Če na podlagi členov 3, 4 in 5 ni mogoče določiti pristojnega sodišča, so pristojna sodišča ene od držav članic, kolikor se premoženje enega ali obeh zakoncev nahaja na njenem ozemlju; v tem primeru sodišče, pred katerim se je začel postopek, odloča samo o tem premoženju.

*Člen 7*
**Forum necessitatis**

Če na podlagi členov 3, 4, 5 ali 6 ni mogoče določiti pristojnega sodišča države članice, lahko sodišča države članice izjemoma odločajo o premoženjskih razmerjih med zakoncema, če se postopek izkaže za neizvedljivega ali če ga v razumnih okvirih ni mogoče začeti ali izvesti v tretji državi, pod pogojem, da je zadeva v zadostni meri povezana s to državo članico.

*Člen 8*
**Pristojnost v primeru nasprotne tožbe**

Sodišče, pred katerim poteka postopek na podlagi členov 3, 4, 5, 6 ali 7, je pristojno tudi za odločanje o nasprotni tožbi, če ta sodi na področje uporabe te uredbe.

*Člen 9*
**Začetek postopka**

Šteje se, da je sodišče začelo postopek:

a) na datum, ko je pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje vloženo na sodišču, če vlagatelj po tem ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vročitvijo pisanja tožencu; ali

b) če je treba vročiti pisanje še pred vložitvijo na sodišče, v trenutku, ko ga prejme organ, ki je odgovoren za vročitev, če vlagatelj po tem ni opustil dejanj, ki bi jih moral opraviti v zvezi z vložitvijo pisanja na sodišče.

*Člen 10*
**Preizkus pristojnosti**

Če se pred sodiščem države članice začne postopek na področju premoženjskih razmerij med zakoncema, za kar to sodišče po tej uredbi ni pristojno, se to sodišče po uradni dolžnosti izreče za nepristojno.

*Člen 11*
**Preizkus dopustnosti**

1. Če se toženec, ki nima običajnega prebivališča v državi, v kateri proti njemu poteka postopek, ne pojavi pred sodiščem, pristojno sodišče prekine postopek, dokler se ne ugotovi, da je bilo tožencu omogočeno prejeti pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno, da je lahko pripravil obrambo, ali da je bilo za to storjeno vse potrebno.

2. Če je treba v skladu z Uredbo (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah[25] poslati iz ene države članice v drugo pisanje o začetku postopka ali drugo enakovredno pisanje, se namesto določb iz odstavka 1 tega člena uporabi člen 19 navedene uredbe.

3. V primeru, da se določbe Uredbe (ES) št. 1393/2007 ne uporabljajo, se uporabi člen 15 Haaške konvencije o vročanju v tujini sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah z dne 15. novembra 1965, če je treba v tujini vročiti pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje v skladu s to konvencijo.

*Člen 12*
**Litispendenca**

1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. V primerih iz odstavka 1 se sodišče, ki je prvo začelo postopek, v roku šestih mesecev izreče o pristojnosti, razen če to zaradi izjemnih okoliščin ni mogoče. Sodišče, ki je prvo začelo postopek, ostala sodišča, pred katerimi teče postopek, na zahtevo obvesti o datumu začetka postopka ter o tem, ali se je izreklo za pristojno v tej zadevi, če pa tega ni storilo, pa o predvidenem času, v katerem bo to storilo.

3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist prvega sodišča.

*Člen 13*
**Sorodni postopki**

1. Če pred sodišči različnih držav članic potekajo sorodni postopki, lahko vsa sodišča, razen tistega, pred katerim se je postopek najprej začel, prekinejo postopke.

2. Če potekajo ti postopki pred sodišči prve stopnje, se lahko vsa sodišča, razen tistega, pred katerim se je postopek najprej začel, na zahtevo ene od strank izrečejo za nepristojna, če je sodišče, pred katerim se je postopek najprej začel, pristojno za odločanje v zadevnih postopkih in če zakon dovoljuje združitev postopkov.

---

[25] UL L 324, 10.12.2007, str. 79.

3. Za namene tega člena se šteje, da so postopki sorodni, če so tako tesno povezani med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih sodnih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.

*Člen 14*
**Začasni ukrepi in ukrepi zavarovanja**

Pri sodiščih države članice se lahko vloži zahteva za začasne ukrepe ali ukrepe zavarovanja, ki jih določa pravo te države članice, tudi če so po tej uredbi za odločanje o glavni stvari pristojna sodišča druge države članice.

# Poglavje III

# Pravo, ki se uporablja

*Člen 15*
**Enotnost prava, ki se uporablja**

Pravo, ki se na podlagi členov 16, 17 in 18 uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, se uporablja za celotno premoženje zakoncev.

*Člen 16*
**Izbira prava, ki se uporablja**

Zakonca ali bodoča zakonca lahko izbereta pravo, ki se uporablja za premoženjska razmerja med njima, pod pogojem, da gre za pravo:

a) države, kjer je običajno skupno prebivališče zakoncev ali bodočih zakoncev, ali

b) države, kjer je v trenutku izbire običajno prebivališče enega od zakoncev ali bodočih zakoncev, ali

c) države, katere državljanstvo ima eden od zakoncev ali bodočih zakoncev v trenutku izbire.

*Člen 17*
**Določitev prava, ki se uporablja, ob odsotnosti izbire**

1. Če zakonca ne izbereta prava, ki se uporablja, se za premoženjska razmerja med njima uporablja pravo:

   a) države, kjer je bilo prvo običajno skupno prebivališče zakoncev po poroki, ali, če tega ni,

   b) države, katere državljanstvo sta imela oba zakonca ob poroki, ali, če tega ni,

c) države, s katero sta oba zakonca najtesneje povezana, ob upoštevanju vseh okoliščin, zlasti kraja, kjer sta sklenila zakonsko zvezo.

2. Določbe odstavka 1(b) se ne uporabljajo, če imata zakonca več kot eno skupno državljanstvo.

*Člen 18*

**Sprememba zakona, ki se uporablja**

Zakonca lahko kadar koli v času trajanja zakonske zveze za urejanje svojih premoženjskih razmerij izbereta drugo pravo od tistega, ki se je uporabljalo do takrat. Izbereta lahko samo pravo:

a) države, kjer je v trenutku izbire običajno prebivališče enega od zakoncev, ali

b) države, katere državljanstvo ima eden od zakoncev v trenutku izbire.

Sprememba prava, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerji med zakoncema v času trajanja zakonske zveze, ima učinek samo za prihodnost, razen če se zakonca izrecno ne odločita drugače.

Če se zakonca odločita za retroaktivni učinek te spremembe prava, ki se uporablja, ta retroaktivni učinek ne vpliva na veljavnost aktov, sprejetih na podlagi prava, ki se je uporabljalo do takrat, prav tako pa tudi ne na pravice tretjih oseb, ki izhajajo iz prava, ki se je uporabljalo do takrat.

*Člen 19*

**Formalne zahteve za izbiro prava, ki se uporablja**

1. Izbira prava, ki se uporablja, poteka v skladu z določbami pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ali pravom, ki se uporablja v izbrani državi, ali pravom države, v kateri je bil pravni akt sestavljen.

2. Ne glede na odstavek 1 mora biti izbira vsaj izrecno izražena in pripravljena v pisni obliki ter opremljena z datumom in podpisoma obeh strani.

3. Če pa pravo države članice, kjer imata oba zakonca v času izbire iz odstavka 1 običajno skupno prebivališče, za pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema določa dodatne formalne pogoje, je treba te pogoje spoštovati.

*Člen 20*

**Pravo, ki se uporablja za obliko pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema**

1. Oblika pogodbe o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema je taka, kot jo določa pravo, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema ali pravom države, kjer je bila pogodba sestavljena.

2. Ne glede na odstavek 1 mora biti pogodba o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema vsaj pripravljena v pisni obliki ter opremljena z datumom in podpisoma obeh zakoncev.

3. Če pa pravo države članice, kjer imata oba zakonca v času sklenitve pogodbe o ureditvi njunih premoženjskih razmerij običajno skupno prebivališče, za to pogodbo določa dodatne formalne pogoje, je treba te pogoje spoštovati.

*Člen 21*
**Splošna uporaba kolizijskih pravil**

Pravo na podlagi določb tega poglavja se uporabi tudi, če ne gre za pravo ene od držav članic.

*Člen 22*
**Nacionalne zavezujoče določbe**

Določbe te uredbe ne vplivajo na uporabo nacionalnih zavezujočih določb, katerih upoštevanje je po mnenju države članice bistvenega pomena za zaščito njenih javnih interesov, kot je na primer njena politična, socialna ali gospodarska ureditev, in sicer do take mere, da se te določbe uporabljajo za vse primere, ki sodijo na njihovo področje uporabe, ne glede na to, katero pravo se na podlagi te uredbe sicer uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema.

*Člen 23*
**Javni red države sodišča, pred katerim poteka postopek**

Uporaba posameznih določb prava po tej uredbi se lahko zavrne le, če je takšna uporaba očitno nezdružljiva z javnim redom države sodišča, pred katerim poteka postopek.

*Člen 24*
**Izključitev zavračanja**

Kadar je v tej uredbi določena uporaba prava katere koli države, to pomeni, da je treba uporabljati materialno pravo te države, ne pa pravil mednarodnega zasebnega prava.

*Člen 25*
**Države z dvema ali več pravnimi sistemi – kolizija predpisov ozemeljskih enot**

Če država članica obsega več ozemeljskih enot, od katerih ima vsaka svoj pravni sistem ali svoja pravila glede vprašanj, ki jih ureja ta uredba:

a) se vsako sklicevanje na pravo te države za namene določitve prava, ki se uporablja v skladu s to uredbo, razume kot sklicevanje na pravo zadevne ozemeljske enote;

b) se vsako sklicevanje na običajno prebivališče v tej državi članici razume kot sklicevanje na običajno prebivališče na ozemeljski enoti;

c) se vsako sklicevanje na državljanstvo razume kot sklicevanje na ozemeljsko enoto, kot jo določa pravo te države članice, ali, v odsotnosti veljavnih pravil, ozemeljsko enoto, ki jo izbereta stranki, ali, v odsotnosti izbire, ozemeljsko enoto, s katero sta zakonca ali eden od njiju najtesneje povezana.

# Poglavje IV

# Priznavanje, izvršljivost in izvrševanje

## ODDELEK 1

## SODNE ODLOČBE

*Pododdelek 1*

Priznavanje

*Člen 26*
**Priznavanje sodnih odločb**

1. Sodna odločba, izdana v eni od držav članic, se v drugih državah članicah prizna brez kakršnega koli posebnega postopka.

2. Vsaka zainteresirana stranka, ki kot glavni predmet spora uveljavlja priznanje sodne odločbe, lahko v skladu s postopkom iz členov [38 do 56] Uredbe (ES) št. 44/2001 zahteva, da se sodna odločba prizna.

3. Če je izid postopka pred sodiščem države članice odvisen od odločitve o priznanju kot o predhodnem vprašanju, lahko o priznanju odloči to sodišče.

*Člen 27*
**Razlogi za nepriznanje sodne odločbe**

Sodna odločba se ne prizna:

a) če je njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

b) če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravil obrambo, razen če toženec ni začel postopka za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost;

c) če je nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

d) če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

*Člen 28*
**Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora**

1. Pristojnosti sodišča države članice izvora se ne sme preverjati.

2. Merilo javnega reda iz člena 23 se ne uporablja za pravila o pristojnosti iz členov 3 do 8.

*Člen 29*
**Prepoved preverjanja vsebine sodne odločbe**

Tuje sodne odločbe pod nobenimi pogoji ni dovoljeno preverjati glede vsebine.

*Člen 30*
**Prekinitev postopka**

Sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, lahko prekine postopek, če je bilo zoper sodno odločbo vloženo redno pravno sredstvo.

*Pododdelek 2*

Izvrševanje

*Člen 31*
**Izvršljive sodne odločbe**

Sodne odločbe, izdane v državi članici in izvršljive v tej državi članici, se izvršijo v drugih državah članicah v skladu s členi [38 do 56 in členom 58] Uredbe (ES) št. 44/2001.

## ODDELEK 2

## JAVNE LISTINE IN SODNE PORAVNAVE

*Člen 32*
**Priznavanje javnih listin**

1. Javna listina, ki je bila uradno sestavljena kot javna listina v eni od držav članic, se prizna v drugih državah članicah, razen če se njena veljavnost izpodbija po pravu, ki se uporablja, in pod pogojem, da to priznanje ni v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

2. S priznanjem javnih listin dobijo te dokazno moč kar zadeva vsebino, domneva pa se tudi njihova veljavnost.

*Člen 33*
**Izvršljivost javnih listin**

1. Javna listina, ki je bila uradno sestavljena kot javna listina in je izvršljiva v eni od držav članic, se na zahtevo razglasi za izvršljivo v drugi državi članici v skladu s postopkom iz členov [38 do 57] Uredbe (ES) št. 44/2001.

2. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz členov [43 in 44] Uredbe (ES) št. 44/2001, zavrne ali razveljavi razglasitev izvršljivosti samo v primeru, da bi bila izvršitev javne listine v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

*Člen 34*
**Priznavanje in izvršljivost sodnih poravnav**

Sodne poravnave, ki so izvršljive v državi članici izvora, so na zahtevo ene od zainteresiranih strank priznane in razglašene za izvršljive v drugi državi članici pod enakimi pogoji kot javne listine. Sodišče, pri katerem je vloženo pravno sredstvo iz člena [42 ali 44] Uredbe (ES) št. 44/2001, zavrne ali razveljavi razglasitev izvršljivosti samo v primeru, da bi bila izvršitev sodne poravnave v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici izvršitve.

# Poglavje V

# Posledice za tretje osebe

*Člen 35*
**Posledice za tretje osebe**

1. Posledice premoženjskih razmerij med zakoncema za pravno razmerje med zakoncema in tretjimi osebami ureja pravo, ki se na podlagi te uredbe uporablja za premoženjska razmerja.

2. Vendar pa lahko pravo države članice določa, da se zakonca v odnosu do tretje osebe ne moreta sklicevati na pravo, ki se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema, če ima eden od njiju ali tretja oseba običajno prebivališče na ozemlju te države članice in pogoji javne objave pravic ali vpisa v javni register, kot jih določa pravo te države članice, niso izpolnjeni, razen če je tretja oseba vedela ali bi morala vedeti, katero pravo se uporablja za urejanje premoženjskih razmerij med zakoncema.

3. Pravo države članice, kjer se nahaja nepremičnina, lahko vsebuje pravilo glede pravnega razmerja med zakoncema in tretjimi osebami v zvezi s to nepremičnino, ki je podobno pravilu iz odstavka 2.

# Poglavje VI

# Splošne in končne določbe

*Člen 36*
**Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij**

1. Ta uredba ne vpliva na uporabo dvostranskih ali večstranskih konvencij, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času sprejetja te uredbe in ki se nanašajo na zadeve, urejene s to uredbo, ne glede na obveznosti držav članic v skladu s členom 351 Pogodbe.

2. Ne glede na odstavek 1 ima ta uredba v odnosih med državami članicami prednost pred konvencijami, ki se nanašajo na zadeve, urejene s to uredbo, in katerih pogodbenice so države članice.

*Člen 37*
**Podatki, dostopni javnosti in pristojnim organom**

1. Države članice Komisiji najpozneje do […] posredujejo, v uradnem(-ih) jeziku(-ih), ki se jim zdi(-jo) ustrezen(-ni):

   a) opis nacionalnega prava in postopkov na področju premoženjskih razmerij med zakoncema skupaj z ustreznimi akti,

   b) nacionalne določbe v zvezi s posledicami za tretje osebe v skladu s členom 35(2) in (3).

2. Države članice Komisijo obvestijo o vseh nadaljnjih spremembah teh določb.

3. Komisija ustrezno poskrbi, zlasti prek večjezične spletne strani Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, da so sporočene informacije javno dostopne v skladu z odstavkoma 1 in 2.

*Člen 38*
**Klavzula o pregledu**

1. Komisija najpozneje [pet let po začetku uporabe…], nato pa vsakih pet let Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o uporabi te uredbe. Poročilu po potrebi priloži predloge za prilagoditve te uredbe.

2. Države članice v ta namen Komisiji posredujejo ustrezne podatke o uporabi te uredbe s strani njihovih sodišč.

*Člen 39*
**Prehodne določbe**

1. Poglavji II in IV te uredbe se uporabljata za začete sodne postopke, sestavljene javne listine, sklenjene sodne poravnave in sodne odločbe, izdane po datumu začetka njene uporabe.

2. Če pa je bil postopek v državi članici izvora začet pred datumom začetka uporabe te uredbe, se sodne odločbe, izdane po tem datumu, priznajo in izvršijo v skladu s poglavjem IV, če je bila pristojnost določena v skladu s pravili iz poglavja II.

3. Poglavje III se uporablja samo za pare, ki se poročijo ali izberejo pravo, ki se uporablja za urejanje njihovih premoženjskih razmerij, po datumu začetka uporabe te uredbe.

*Člen 40*
**Začetek veljavnosti**

1. Ta uredba začne veljati 20. dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

2. Ta uredba se začne uporabljati [eno leto po začetku veljavnosti].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah v skladu s pogodbama.

V/Na […], […]

*Za Svet*
*Predsednik*